PŘÍSTUP PRVOSTUPŇOVÝCH UČITELŮ K PODPOŘE ČTENÁŘSTVÍ JEJICH ŽÁKŮ

Petra Tužilová

Klíčová slova: učitel, žák, čtení, čtenářství, četba, knihy, čtenářská gramotnost, první stupeň, rodič

Cílem tohoto výzkumného šetření je zmapovat oblast přístupu učitelů prvního stupně základních škol k rozvíjení individuálního čtenářství jejich žáků a k podpoře rodičů v podněcování čtenářství jejich dětí.

Ve svém výzkumu vycházím z předpokladu, že učitelé chtějí podporovat své žáky v rozvíjení čtenářství a čtenářské gramotnosti, neboť takové děti jsou úspěšnější nejen v ostatních aspektech funkční gramotnosti, ale také v přístupu k výuce jako takové. Z dosavadních výzkumu čtenářské gramotnosti (PIRLS 2001, 2011, PISA, 2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015) a čtenářství (Trávníček, 2008, 2011, Prázová, 2014, Gabal, Václavíková Helšusová, 2003) uskutečněných v předchozích letech v ČR vyplývá, že nejsilnější je vliv rodiny (dle studie Gabala a Václavíkové Helšusové (2003) má rodina „dvou- až trojnásobně vyšší (význam) pro čtenářství“ (Gabal, Václavíková Helšusová, 2003, s. 49) dítěte oproti škole), následován vlivem samotného učitele a školy jako takové. Je-li působení rodiny na čtenářství dítěte násobně vyšší než význam učitele, je pro učitele žádoucí pozitivně působit na rodiče v podněcování čtenářství jejich dětí.

Metodologii výzkumu tvoří nestrukturované rozhovory s učiteli žáků 4. ročníků ZŠ, které mapují oblast přístupu učitelů prvního stupně základních škol k rozvíjení individuálního čtenářství jejich žáků a k podpoře rodičů v podněcování čtenářství jejich dětí. Otázky zaměřené na čtenářství a čtenářskou gramotnost jsou naznačeny pro získání co největšího množství informací. Učitelé jsou směrováni k hovoru o svém vlastním přístupu ke čtenářství a čtenářské gramotnosti, o vnímání téhož u dětí, o podpoře poskytované rodičům a o přístupu ke kurikulárním dokumentům a čtení a četbě v nich nastavené.

Potvrdil se předpoklad, že prvostupňoví učitelé kladou na čtenářství a rozvíjení čtenářské gramotnosti velký důraz a vysoce si cení rodičů, kteří své děti ve čtenářství podporují a tráví s nimi čas procvičováním a plněním domácích úkolů týkajících se čtení. Váží si veškeré podpory ze strany rodičů, jsou ochotni vyjít rodičům vstříc v konzultování četby dítěte a pořizování nových knih pro společnou četbu. Učitelé jsou rovněž ochotni zřizovat ve třídách prostory pro čtení i na úkor svého volného času.

Bibliografie

Gabal, I., & Václavíková Helšusová, L. (2003). *Jak čtou české děti: Analýza výsledků sociologického výzkumu.* Dostupné z http://www.gac.cz /documents/nase_prace_vystupy/GAC_cten_jak_ctou_ceske_deti.pdf

Janotová, Z., & Šafránková, K. (2013). *Čtěme nejen v hodinách českého jazyka: úlohy PIRLS 2011* Praha: Česká školní inspekce.

Kramplová, I., & Potužníková, E. (2005). *Jak (se) učí číst*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání.

Prázová, I., Homolová, K., Landová, H., & Richter, V. (2014). *České děti jako čtenáři*. Brno: Host.

Trávníček, J. (2008). *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize: (2007)* Brno: Host.